

Martin Fahlgren

Sverigedemokraterna och fascismen

Denna artikel är ett försök att kortfattat redogöra för vad som kännetecknar fascistiska rörelser/partier och utifrån detta dra vissa slutsatser om Sverigedemokraterna och hur man bör se på och handskas med detta parti och det som det representerar.

Vad karakteriserar fascismen/nazismen?

För en mer grundlig analys av hur fascistiska rörelser uppkommer, de historiska betingelserna, vilka klasskrafter som den uttrycker och den historiska roll som den haft – se Ernest Mandels [Förord till Trotskijs "Kampen mot nazismen i Tyskland -33"](#). Vi nöjer oss således här med att peka på utmärkande drag hos fascistiska rörelser – för att på så sätt kunna sätta upp ett antal kriterier för vad som är fascism och vad som inte är det.

Den historiska fascismen uppkom och växte i en situation av djup ekonomisk, social och politisk kris (efter första världskriget). Den baserades på en *utomparlamentarisk massrörelse* (som främst organiserade utslagna småborgare, trasproletärer osv).

Det som utmärkte den fascistiska ideologin och politiken kan sammanfattas i följande punkter:

- 1) Fascismen hade som uttalat mål att fullständigt *krossa arbetarrörelsen* och dess partier. Klassen skulle totalt atomiseras och dess ledare fysiskt likvideras. Vilket också till sist skedde i både Italien och Tyskland.
- 2) Fascismen var uttalat *emot politisk demokrati*. Den borgerliga parlamentariska demokratin skulle krossas och alla andra politiska partier upplösas.
- 3) Fascisterna organiserade *paramilitära styrkor* (svartskjortor i Italien, SA i Tyskland) som användes för att terrorisera politiska motståndare (och i Tysklands fall judar), bryta upp politiska möten osv.
- 4) De fascistiska rörelserna kännetecknades av *ledarkult*, vilket givetvis hänger samman med att de var för diktatur, som förkroppsligades av ledaren.
- 5) Fascismen var starkt *nationalistisk* och förespråkade *klassöverskridande folkgemenskap* (all klasskamp ansågs vara av ondo) – det var den nationella enheten som var det centrala. Detta betydde också att fascismen ofta var fientligt inställd till nationella minoriteter, ”utlänningar” (den egna nationens medborgare favoriserades) osv, men den var inte rasistisk i egentlig mening (nazismen där rasfixeringen – ”arierna” – spelar större roll än nationalismen är här ett undantag, inte typisk för fascismen i allmänhet).
- 6) Den fascistiska ideologin var *totalitär*, dvs den hade som målsättning att utrensa och förbjuda alla kulturella, politiska osv yttringar som man ansåg stred mot de egna idealen (bokbål, censur när man kommit till makten osv).

Sverigedemokraterna fascister?

Vilka av ovanstående punkter kan sägas passa in på Sverigedemokraterna (SD)? Ja, punkt 5 – nationalismen och ”svenskheten” (folkgemenskapen) – gäller givetvis i stor utsträckning SD. Även punkt 6 kan delvis sägas utmärka SD (fast det rör sig här om en ganska mild form, jämfört med de hårda regler som fascisterna stod för).

De övriga punkterna (1-4) kan inte sägas utmärka SD – för att kunna hävda motsatsen måste man hämta ”bevis” från något annat än de politiska dokument och uttalanden som SD har

spritt omkring sig under de senaste åren. Man kan nog hitta en eller annan riktig fascist i SD som står för sådana åsikter (partiet har ju ett sådant ursprung), men att exempelvis SD skulle ha som politisk målsättning att avskaffa demokratin och inrätta en egen diktatur – några belegg för något sådant finns inte. SD:s högsta ledning kan givetvis (hypotetiskt) ha en sådan hemlig agenda – även om jag betvivlar detta – men i vilket fall som helst är det inte på basis av en sådan politik man vunnit stöd och skulle partiet börja driva en sådan politik då skulle det också med säkerhet råka in i en svår intern kris.

Att SD skulle vara ett fascistiskt parti låter sig således svårligen bevisas om man jämför och drar paralleller med de historiska exemplen på fascistiska rörelser som finns till hands. För att beteckna SD som fascistiskt måste man därför omdefiniera vad som menas med fascism. Men om man gör det, då faller också de historiska analogierna för övrigt – vi kan inte hävda att man för att bekämpa SD bör använda samma metoder som mot fascismen på 30-talet (att t ex bilda kampgrupper för att bekämpa obefintliga fascistiska paramilitära huliganer är givetvis bara löjligt).

Nej, en effektiv kamp mot SD och dess politik måste utgå från att SD är ett mer traditionellt politiskt parti, med reaktionära politiska idéer i många frågor och med en populistisk och demagogisk framtoning.

Främlingsfientligheten måste givetvis bekämpas, liksom SD:s inskränkta nationalism, islamofobi osv, men det är kontraproduktivt att göra det genom mötesstörningar, fysiskt angrepp på SD-representanter och liknande – en sådan politik bidrar inte till att isolera SD politiskt, utan gynnar i stället partiet (det isolerar i stället vänstern, dvs resultatet blir motsatt det avsedda).

Vad bör göras?

För att effektivt bekämpa SD duger det inte att gallskrika om en fascism som faktiskt inte finns i vår riksdag och andra valda församlingar ännu – det leder snarare till att man kommer att tänka på historien med fårherden som gång på gång skrek ”Vargen kommer”, så att till slut när vargen verkligen kom ingen längre reagerade. Nej i stället måste man inse vad SD (och liknande partier) i själva verket är ett uttryck för – och ta itu med dessa problem – dvs roten till det onda.

Det som ligger till grund för uppkomsten av främlingsfientliga partier är de problem som det moderna samhället uppvisar – stor arbetslöshet, ökade sociala och ekonomiska klyftor, ökad social utslagning osv, samtidigt som det sociala skyddsnetet (sjukförsäkringar, arbetslöshetsunderstöd osv) – det som många nostalgiskt brukar kalla ”folkhemmet” – har nedmonterats med i stort sett hela det gamla politiska etablissemangets medverkan. Samtidigt har politikerna själva beviljat sig allt fler förmåner. Detta ligger till grund för ett utbrett politikerförakt – stora grupper, inte minst inom arbetarklassen, har inte längre förtroende för de etablerade partierna.¹

För att föra en effektiv kamp mot en politisk strömning som SD måste man inse detta och huvudstöten måste riktas mot roten till det onda – mobilisera för att ändra den ekonomiska och sociala situationen, ta strid mot den politik som leder till utslagning osv (här gäller det att aktivera sig i fackliga organisationer, ta del i gräsrotsinitiativ som ”Gemensam Valfärd”, samla vänsterkrafter till gemensamma initiativ osv). Detta utesluter givetvis inte att man

---

¹ Det är därför inte heller förvånande att en hel del av de som röstade på SD i senaste valet var missnöjda socialdemokrater. Detta att många människor är kritiska till de gamla riksdagspartierna och deras företrädare är egentligen inget som utifrån ett vänsterperspektiv borde vara problematiskt, om det inte vore så att detta missnöje just nu kapitaliseras av partier som SD och *inte* av vänstern!

ideologiskt och politiskt tar strid mot de reaktionära uppfattningar som SD gör sig till talesman för, men en sådan argumentation måste baseras på fakta – t ex SD:s ihåliga argument när det gäller invandringens kostnader, faran för smygislamisering osv – och inte på en överdriven fascistisk nidsbild som det är dömt att misslyckas med att försöka göra trovärdig för allmänheten.

Sedan är det också grundläggande – och borde så vara för alla som tar sin utgångspunkt i en marxistisk världsåskådning – att inse att inga väsentliga och bestående progressiva förändringar kan åstadkommas utan stöd och aktivitet från folkets flertal ("de arbetande massorna"). SD och dess idéer kan inte marginaliseras med nålstick från små radikala grupper av aktivister (såsom AFA eller den utomparlamentariska vänstern). Tvärtom så försvårar en sådan inriktning möjligheten att vinna "vanligt folk", som (med all rätt) ser mötesstörning och liknande som odemokratiskt och som gör det möjligt för SD att påta sig den martyroll som de så gärna vill spela.² Sådant spelar Åkesson & Co enbart i händerna. Nej en effektiv kamp mot SD kräver en "masslinje" och en sådan måste utgå från var massorna står idag, inte utifrån flummiga idéer om att man med "direkt aktion" ska kunna väcka massorna eller kanske ännu värre ersätta massornas egen aktivitet. En masslinje kräver givetvis tålmod och systematiskt politiskt arbete, men i motsats till minoritetsaktioner så kan den leda framåt.³

Betyder detta att man inte ska demonstrera mot SD och liknande? Givetvis inte – demonstrationer som riktar uppmärksamheten mot rasism och främlingsfientlighet är helt OK – men det är samtidigt viktigt (för att vinna masstöd) att i sådana demonstrationer undvika våldsamheter och liknande, dvs att dämpa de värsta hetssporrarna.

Det är också viktigt att politiskt ta itu med problem som AFA och Revolutionär Front som gärna tar till våld i sådana sammanhang. Deras agerande avskärmar "vänstern" från folkflertalet – det gäller inte bara i förhållande till SD, utan även i samband med manifestationer för stöd till Palestina, kring miljöfrågor osv. Inte minst krävs här politisk skolning inom vänstern själv.⁴

MF 7/10 2010

² När SD-representanter kan framställa sig själva som offer för fysiska angrepp, mötesstörning m m slipper de stå till svars för sin politik. Det är ingen tillfällighet att de även hittar på och överdriver sin martyroll. Ett exempel på detta är att den SD:are som innan valet påstod sig hade blivit överfallen och fått ett hakkors inristat i pannan visade sig (enligt polisen) ha gjort det själv, givetvis för att få uppmärksamhet och vinna sympati.

³ Problemet att vinna massorna är själva kärnan i den marxistiska politiska traditionen, inklusive bolsjevismen på Lenins tid. Lenins mycket kända skrift "Radikalismen" från 1920, som i senaste svenska översättningen fått titeln "[Vänsterismen](#)" – [kommunismens barnsjukdom](#), är en stort anlagd attack på ultravänsteristiska och vänsteristiska idéer som struntar i verkligheten och på olika sätt försöker hitta genvägar till revolutionen i stället för att utveckla en politik som kan mobilisera massorna till kamp som fungerar medvetandehöjande.

För de som på ett eller annat sätt kommer ur den trotskistiska traditionen kan det vara idé att erinra om att det allra mest grundläggande i det berömda "Övergångsprogrammet" inte är *programmet* som sådant, dvs de ingående parollerna (de baserades på en analys av det ekonomiska, sociala och politiska läget strax innan andra världskriget), utan "*övergångsprogrammet*s metod" som just går ut på att mobilisera *massorna* till kamp som kan föra positionerna framåt, stärka klassen, höja den politiska medvetenheten osv.

⁴ Den politiska skolningen inom vänstern verkar ha varit mycket dålig under de senaste årtiondena – detta gäller såväl marxismens grunder som politisk ekonomi, strategiska och taktiska frågeställningar osv, för att inte tala om arbetarrörelsens historia som innehåller massor med lärdomar, både negativa och positiva – således just sådant som marxistarkivet försöker bidra till att råda bot på.